

ЦІЛЬНІСТЬ БУТТЯ

Я є всесвіт. Так сказав Бог у Священному писанні (Дос. 9). Бог сказав також: щоб по-справжньому зрозуміти Священне писання, слід, читаючи його, ставити себе на місце автора (Діал. 30). І, керуючись Божими настановами, кожна душа, що вірує в найвищу цінність людини, має усвідомлювати себе як всесвіт.

Оскільки відчуття часто обманюють нас, декому може здатися смішною, а декого розгнівить, обурить щира впевненість кожного істинно віруючого в тому, що всесвіт тотожний людині. Однак душевність людини полягає в здатності володіти відчуттями, підкоряти їх добрій волі розуму, мислити тверезо незалежно від почуттів і спрямовувати почуття в русло мудрих задумів, благословених у безпосередньому спілкуванні кожної людини з Богом. Тож, якщо ви помилово звикли вважати всесвіт чужим для себе, згадайте просте почуття цікавості зі свого дитинства, інтерес до світу, прагнення розширити межі знаного та доступного, наче все буття є твоєю власністю. Так і є! Силою волі відроджуй в собі прекрасне почуття любові до всесвіту, і цим здійсниш божественний акт одушевлення буття, зрозумієш небайдужість всесвіту (Гарм. 13) та усвідомиш цільність буття – священний союз людини з всесвітом. Якщо ж недосконалі почуття заважають визнати всією душею, повірити у просту істину, викладену трьома словами Божими – «Я є всесвіт» – звернись до розуму та замислись над походженням самого слова «всесвіт».

Одним словом людина здатна назвати все, що тільки існує. Що спільного між такими випадково обраними речами, як, наприклад, зірка, дерево, думка, яблуневий цвіт, майбутнє, гора, море, друзі? Спільним є те, що ці речі є частинами всесвіту. Всю безмежність різноманітних предметів, відчутних та вигаданих, одушевлених та неодушевлених (що не заважає нам за бажання поетично одушевити їх), а також все небачене і немислиме, все буття в його неозорій величині того що є, що сталося і що станеться, усю вічну нескінченність буття людина висловлює в одному слові: всесвіт. Хіба це не тріумф людської віри в себе – одним словом «всесвіт» об'єднати відоме з невідомим, своє з чужим, минуле з майбутнім? І, насолоджуючись повнотою слова «всесвіт», спитай у Бога: якщо я нарікаю буття іменем «Всесвіт», якщо всесвіт є моїм буттям, чи правда, що істинним іменем всесвіту є «Я»? Бог підтвердить це у одкровенні, дарованому тобі, як вже підтвердив у Священному писанні, коли сказав людині: «твое буття належить тобі» (Дол. 10). Хай не заважає тобі спілкуватися з Богом почуття недосяжності істини. Це зневіра у собі, тобто, гріх безвір'я (Симв. 26), від якого слід звільнити свою досконалу душу. Нема в світі нічого вищого за людину, бо людина є цілим світом. І Бог – це людина: простий, по-своєму зрозумілий для кожної душі, істинний зразок людського самоудосконалення.

ІДЕАЛІСТ

Релігійний бюлетень "Ідеаліст"
("Идеалист", "Idealist")

№ 3 (17)

15.02.2013 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 19005-7795Р, видане Державною реєстраційною службою України 05.06.2012 р.

Ціна 50 коп. Сайт: www.temple.org.ua

Передплатний індекс 68183.

ISSN 2305-5510

Засновник, редактор, видавець:

Шеляженко Юрій Вадимович

ludstvo@gmail.com

Адреса редакції, видавця, друкарні:

вул. Тверський тупик, буд. 9, к. 82,
м. Київ, 01042.

Тел. (097) 317-93-26, факс (044) 529-04-35

Тираж 150 прим.

Програмні цілі (основні принципи):

Утвердження індивідуальності та гласності; пропаганда ідеологій креативного ідеалізму та суверенітету особистості; відкрите вираження і вільне поширення релігійних переконань віруючими громадянами віросповідання (релігії) Віри в Найвищу Цінність Людини; проповідь одкровень; реалізація прав на свободу слова, світогляду і віросповідання, на інформацію; критика і подолання дискримінації за ознакою масовості (колективності) та інших видів протиправної дискримінації; захист і розвиток вільної душі, прав, свобод, інтересів людини і громадянина, суспільного блага, соціальних цінностей, істини, віри, добра, відповідальності перед Богом, народом, власною совістю, здорового глузду та верховенства права.

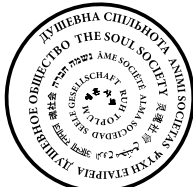
ISSN 2305-5510

0 1 7 1 3 >

9 772305 551006

УКРАЇНСЬКА
ДУШЕВНА
СПІЛЬНОТА

УЗГОДЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ

Релігійний
біюлетень
№ 3 (17)
15.02.2013

Чи треба сліпо слідувати традиції, не розуміючи сутності традиції? Чи є праведною спокуса агресивно воювати проти нетрадиційного? Помиляються ті, хто вважає, ніби одна традиція завжди протистоїть іншим. Насправді протистоять один одному безумні порушники власних традицій, що прикривають своє безумство зовнішньою формою традиції, між тим як сутність всіх традицій піддається узгодженню та спонукає до загальнолюдського взаєморозуміння.

Традиція – це вірність собі, осмислена історія та перспектива свого буття, що ґрунтується на власному світогляді, життєвому досвіді та самоудосконаленні. Традиція однієї людини є її усвідомленою долею, місією та покликанням, сенсом життя. Традиція кількох людей – це договір приєднання, тобто, добровільна згода про взаєморозуміння та співпрацю, що ґрунтується на спільній пам'яті та спільній волі і постійно змінюється за спільною згодою в силу неминучого плину часу, що поповнює сховище пам'яті та вчить краще творити майбутнє, передбачливо плануючи життя. Всі традиції, особисті та колективні, характеризуються наявністю розумного задуму про самоорганізацію, що стверджується традицією і заперечує самоплинність, стихійність буття.

Не можна було б назвати досконалою традицію, яка не охоплює весь світ у просторі та часі своїм баченням та творчими планами, яка не ототожнює себе зі всесвітом. Також не можна було б назвати розумною традицію, яка не визнає існування та самостійності інших традицій, заперечує цінність інших традицій. Справжні традиції – всеохопні: вони визнають, що істина одна і світ належить їм, а різноманіття світу трактують як підтвердження своєї традиції.

Мудрість традиції полягає в тому, щоб прийняти всесвіт таким, як він є, не відмовляючись від вірності собі; у разі невідповідності всесвіту традиції удосконалювати всесвіт, починаючи з себе; пристосовувати всесвіт до традиції та традицію до всесвіту; вважати свої думки та дії, спрямовані на удосконалення всесвіту, невід'ємною частиною цілісного буття всесвіту.

Справедливо зазначимо, що кожна традиція

містить в собі «дух заперечення» – ідею недосконалості всього нетрадиційного. Але «дух заперечення» сам по собі суперечив би традиції як розумінню цілісності всесвіту, якщо б протиставляв традиційне нетрадиційному. Заперечення вторинне по відношенню до сутності традиції як вірності собі та баченню цілісності всесвіту; бо заперечення – це найпростіший спосіб ствердження. Коли щось заважає нам бути вірними собі, ми заперечуємо це і залишаємось вірними собі. Однак досвід будь-якої традиції підказує, що причиною нашої непослідовності часто є лінощі, безумний догматизм, відсутність широкій віри у традицію та прагнення розвивати її, пізнаючи нетрадиційне та використовуючи його корисні якості; адже постійне вбудовування нетрадиційного у світобудову своєї традиції є неминучим шляхом розвитку будь-якої традиції, а розвиток традиції зупиняється лише тоді, коли традиція вмирає. Отже, щоб залишитись вірними традиції, ми приречені заперечувати свою власну непослідовність, засуджувати і висміювати свій власний догматизм. Іншими словами, «дух заперечення» справді відповідає традиції лише у тому разі, коли, заперечуючи нетрадиційне, заперечує також і традиційне та допомагає цим зберегти послідовність та животворність традиції. І, слідуєчи самому «духу заперечення», заперечимо традиційній назві цього феномену: це скоріше не «дух заперечення», а благородний сумнів вільної душі у всьому внутрішньому чи зовнішньому, що поневолює її та упосліджує її за власною волею або всупереч їй. Благородний сумнів характерний для всіх істинних традицій. Так само, як слідування традиції завжди визнається чеснотою, істинна традиція також визнає чеснотою спокійний та самоіронічний сумнів у своїй вірності традиції, що примушує замислитись над напрямками подальшого росту і зрештою посилює та укріплює нашу вірність традиції.

У традиції індивідуального самовдосконалення людини проявом благородного сумніву є скромність, поцінювання простоти, незгода з самою ідеєю людської нерівності, вищості мислителів та низості простолюду, заснована на глибинному переконанні в тому, що кожна людина може і хоче розвиватися, здатність мислити притамана всім людям, а істинні знання є загальнодоступними. Скромність підштовхує нас до акту доброї волі – взаєморозуміння та співчуття людей. Не скромністю, а самообманом є принизливі фантазії про «надлюдське», «надіндивідуальне», засновані на потуранні розумовим лінощам та інстинктивному стадному бажанню тіла «бути частиною більшого», сліпо підкорятися зовнішнім подразникам. Фанатики «надлюдського», переконуючи нас в тому, що людина не володіє собою і віддана на милість незбагнених стихій, цим заперечують цінність всіх традицій, оскільки обезчешують кожен традицію, прирівнюючи її до сліпої та безумної стихії. Щоб замаскувати своє безчестя, наймудріші з них вигадують «надлюдську особистість» і цим одушевленням всесвіту стають на шлях духовного росту, що веде до виходу з прірви безумства та створення для себе істинної традиції – віри в себе, вірності собі, володіння собою. І цей ріст також починається з благородного сумніву. Адже, слідуєчи традиції благородного сумніву, ми маємо спитати себе, чи може бути воістину надлюдською така особистість, яка позбавлена елементарної чесноти скромності й здатна вважати себе надлюдською особистістю поряд з людськими особистостями? Відсутність чесноти

скромності обов'язково принизила б таку «надлюдську» особистість порівняно з мудрими, скромними людьми.

У державницькій традиції проявом благородного сумніву є визнання природних прав людини, зокрема, права на протест і, як його крайній вияв, права на повстання нестерпимо пригноблених; заперечення тоталітаризму як недосконалої державності. Чесна держава заперечує свою здатність купити людську свободу за хліб та видовища. Слідуючи мудрій традиції істинної державності, чесна держава визнає, що вона не може задовольнити всі потреби людей, тому люди мають будувати своє щастя самотійно; місія держави – створити всім однакові можливості для самоосвіти, прояву власної ініціативи, забезпечення собі зайнятості та виживання, підтримувати базовий рівень безпеки та інституційності суспільного середовища, рішуче припиняти будь-які рецидиви перетворення людей на звірів та підміни суспільного договору тваринним стадним інстинктом.

У науковій традиції проявом благородного сумніву є фальсифікаціонізм, перевірка методичної можливості спростувати на практиці будь-яке наукове знання. Наприклад, твердження «всі люди грішні» не може бути науковим, оскільки ніяке спостереження не може спростувати цього твердження – у кожного дослідника чи групи дослідників свої уявлення про гріх і всі за бажання знаходять великі та дрібні гріхи у будь-якій людині, якщо хочуть їх знайти і не зупиняються перед виявленням власних гріхів, гріхів своїх улюбленців, друзів, лідерів. А от твердження «не всі люди самогубці» могло б бути практично спростоване, якщо б вивчення причин всіх підряд людських смертей виявляло, що люди, як правило, самотійно вкорочують собі життя насильством над собою. Водночас для наукового доказу цього твердження достатньо підтвердити, що хоча б одна людина вмерла проти своєї волі, з природних причин чи внаслідок вбивства, і оскільки такі приклади загальновідомі, це твердження можна віднести до скарбниці наукового знання.

У філософській традиції проявом благородного сумніву є прагнення об'єктивності та недовіра до суб'єктивного. Абстрактні, умоглядні філософські істини, фундаментом яких є реальність суб'єктивних ідей, благородний сумнів примушує перевіряти співвідношення з об'єктивною реальністю – щирим відчуттям віри, прийнятністю суб'єктивних ідей у якості предмета здійснення, втілення у практичній діяльності, а також як предмета діалогу, домовленості та взаєморозуміння з однодумцями та інакомислячими.

І, звичайно, в релігійній традиції завжди є місце проявам благородного сумніву. Віруючі люди, приймаючи та усвідомлюючи священне одкровення єдиної істини в усіх її формах, рішуче відкидають буденні пристрасті зловмисних побрехеньок; цінуючи мудрість пророків, що вчать людей володіти собою, ми зневажаємо хитрощі шахраїв, які викликають довіру до себе, щоб обманути себе та інших у пошуку скороминущих задоволень.

У Біблії, в книзі Буття християнам даровано прекрасний приклад благородного сумніву. Авраам бачив волю Божу в тому, щоб принести в жертву рідного сина. Він зв'язав хлопця і навіть взяв ніж, але благородний сумнів проявився у формі Божого янгола і вимагав не піднімати руку на отрока. Це укріпило віру Авраама, його вірність мудрості Божій, і відкрило цій людині серед немилосердя та жорстокості тодішніх звичаїв високу істину милосердя Божого, гідну

Релігійний
булетень
№ 3 (17)
15.02.2013

послідовного втілення в думках та діях.

Уважні читачі Корану знайдуть численні прояви благородного сумніву в ісламі. Мудра покора волі Аллаха у мусульман нерозривно пов'язана зі страхом неправильно витлумачити і так порушити його волю, запереченням стихійної упослідженості, уникненням одержимості джинами нестриманих почуттів. Пророк Мухаммед неодноразово підкреслював у своїх поетичних проповідях, що з милості Господа він не віщун і не одержимий, і в цьому є високий сенс самозбереження мудрого розуму та навчання одновірців подоланню інстинктивної, безбожної агресії, властивій недосконалій психіці. Саме благородний сумнів спонукає мусульман відрізнити розумний задум Аллаха, що втілюється їх вірністю та послухом, від безумних подразників одержимості.

У буддизмі благородний сумнів виявляється в застосуванні понять шуньяти (невичерпності) та анатману (несамотійності) до всіх дхарм (феноменів, форм, проявів стану дійсності). Єдність причин та наслідків, невіддільність стану буття від стану небуття у істинно цілісному стані досконалої, вільної від страждань дійсності, який зветься нірваною, буддійська традиція розвиває шляхом заперечення будь-якої відокремленості дхарм, відмови від помилкових уявлень про первинність дхарм по відношенню до нірвани, оскільки повнота нірвани рівною мірою звільнює від диктату всіх дхарм. Стан духовного удосконалення в буддизмі досягається на вісімковому шляху, що однаково вимагає від віруючих подолання страждання від надміру нестриманих потреб та подолання страждання від незадоволення розумних потреб; іншими словами, вісімковий шлях заперечує і споживацтво, і аскетизм, будучи «золотою серединою» праведності, що поєднує достоїнства та уникає недоліків цих крайніх станів і таким чином веде до повноти нірвани, просвітленого стану мудрої людяності, зразком якого є стан будди.

Є ще одна традиція, більш древня, ніж світові релігії – це традиція людської мови. У самій мові закладено як цілісність буття, так і благородний сумнів у досконалості людської самоідентифікації. Вже те, що будь-якою людською мовою можна назвати все буття в цілому одним словом, означає всеохопність мовної традиції. Але й співвідношення множини та однини в світових мовах варте особливої уваги. З одного боку, «я» і «ми» – різні слова і різні поняття. З іншого боку, поняття «ми» в усіх мовах світу застосовується для позначення нерозривної єдності «я» з «не-я, що подібне до мене» (недарма людині, вірній традиції, традиція дозволяє виступати від імені множини: керівник організації каже «ми вирішили», дослідник пише «ми встановили» і так далі). Справді, нема в світі такої традиційної мови, якою б можна було серйозно та щиро висловити приблизно таку сповідь-нарікання фантастичної «соціальної істоти» про елементарний випадок, що часто трапляється в житті: «Ми та я іноді не розуміємо одне одного, і тоді ми сердимось на мене, а я терпляче намагаюся зрозуміти, чому ми такі сердиті». Смійно навіть подумати, що таке твердження відповідає мовній традиції. Отже, суперечність між «я» та «ми» неможлива, вона руйнує сутність традиційного розуміння цих двох понять. Можна сказати, що протиставлення цих понять закономірно не відповідає глибинній сутності будь-якої традиції як цілісного, всеохопного бачення світу; а невідповідність традиції у нашій мовній традиції зветься гріхом. Тому протиставлення свого чужому завжди є гріхом гордині.

Навіть якщо це колективний гріх. І навіть якщо своє парадоксально оголошується вищим за себе, тобто, коли людина переносить свою гординю на дещо нібито більше від неї, припиняючись та підкреслюючи власну незначущість порівняно з відчуженою від себе величчю.

Підсумовуючи нашу розвідку про узгодження традицій, слід виокремити три характерні ознаки будь-якої традиції, що вказують на її відповідність вічній загальнолюдській традиції усвідомлення розумної єдності істини і таким чином роблять традицію істинною, виявляючи її вірність єдиній істині: це, по-перше, традиційна вірність собі; по-друге, традиційна всеохопність, цілісність творчого світогляду; і, по-третє, традиційний сумнів у своєму світогляді, включаючи всі уявлення про традиційне та нетрадиційне, що спонукає постійно розвивати свою традицію, доповнюючи її вдалими знахідками та очищуючи від непотрібних пережитків. І знову, щоб застерігти себе та інших від гордині, мусимо нагадати, що єдина істина не заперечує будь-яку з існуючих мудрих традицій, оскільки вона є спільним витокком всіх традицій і фундаментальною сутністю кожної традиції; тому правильно вважати, що наша традиція є єдиною істиною, але неправильно на цій підставі протиставляти нашу традицію чужим традиціям, навпаки, слід узгоджувати свою традицію з іншими традиціями і таким чином допомагати собі та іншим бути послідовно вірними своїй традиції відповідно до її всеохоплюючої сутності – єдності істини, досконалої цілісності буття.

1025-річчя згвалтування Києва

*Стережіться фальшивих пророків, що приходять до вас у одежі овець, а всередині хижі вовки. (Матв. 7:15)
Нехай буде тобі, о царю, знане, що богам твоїм ми не служимо, а золотому бовванові, якого ти поставив, не будемо вклонятися! (Дан. 3:18)*

За часів бурхливого президентства Віктора Януковича щороку маємо нові свята. У 2010 році

справляли 60-річний ювілей глави держави, у 2011 році піднімали червоні прапори з серпом і молотом та прощалися з днем свободи, у 2012 році поховали мільярди на футбольному полі Євро-2012 і зараз, у 2013 році, стоїмо на колінах в очікуванні 1025-річчя хрещення Київської Русі.

Святкування цієї річниці завжди було заходом державницьким, лише за формою релігійним. Вперше подібне дійство було влаштоване у 1888 році за наказом обер-прокурора священного синоду Победоносцева, якого призначив керувати російською православною церквою імператор Олександр III (пам'ятаєте його девіз – "Росія для руских"?). У 1885 році самодержець відвідав Києво-Печерську Лавру і дуже занепокоївся, почувши, що деякі ченці розмовляють на "малоруском нареччі". Три роки потому під шумок 900-річчя хрещення Русі в Києві звели і освятили пам'ятник Богдану Хмельницькому...

Зрощування влади з церквою – старий гріх православ'я. Протягом двох тисяч років після описаних у Євангелії подій християнство (не як релігію, а як піар-технологію) взяли на озброєння римські імператори та перетворили на політичну доктрину правителів Візантії. Тирани-"богоносці" цінували п'янкі літургійні лестощі, де від янгольських співів тягар совісті спадає з серця, а кров у жилах ніби кипить від духу святого. Щедро осипана золотом та почестями, офіційна державна церква у Царгороді втратила найменшу схожість із дружнім колом мандрівного проповідника та братів-рибалок, які прагнули нагодувати весь світ п'ятма ячмінними хлібинами і двома рибинами во славу Богу, щоб сталося диво і кожен полюбив ближнього свого, як самого себе.

Погляди на любов хрестителя Русі Володимира Святославича сильно відрізнялися від Ісусових. Наприклад, завойовуючи Полоцьке князівство, він згвалтував доньку варязького правителя Рогніду і взяв за дружину, щоб успадкувати престол, а її батькові з рештою сім'ї вкоротив життя. Потім він з варязьким військом взяв в облогу Київ, виманив свого старшого брата Ярополка нібито на переговори і підступно вбив, а його вагітну дружину взяв у наложниці. Повість вremenних літ живописує ненаситний блуд князя Володимира, який приводив до себе заміжніх жінок, зіпсував дівчат і мав близько тисячі наложниць у Вишгороді, Белгороді та Берестові.

"Хрещення" Києва теж було схожим на згвалтування. Щоб породнитися з візантійським імператором, який не хотів віддавати доньку за язичницького князя, Володимир наказав своїм воякам глумитися над ідолами старих богів різних племен, знищив священне капище і під страхом смерті загнав киян хреститися у Дніпро. Тільки безнадійні циніки – наприклад, ті, що "виграють" вибори за рахунок підкупу виборців, адмінресурсу і відвертих фальсифікацій та саджають за ґрати політичних опонентів – можуть сприймати як святковий день річницю цього апофеозу свавілля середньовічного тирана, очманілого від похоті та політичних амбіцій.

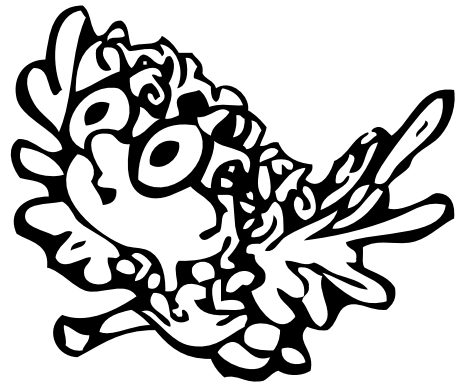
Чи не тому, що нас привчили прощати такі кричущі гріхи своїм безумним володарям і водночас не прощати собі й краплі співчуття до їх жертв, "ворогів народу", українські чоловіки можуть роками марно мріяти про революцію, а українські жінки терплять таких чоловіків і ще й захоплено споживають у екранів телевізорів багатогодинну нудотну турецьку жвачку про Хюррем-Роксолану, улюблену рабину чужоземного султана?!

ЦЕЛЬНОСТЬ БЫТИЯ

Я вселенная. Так говорит Бог в Священном писании (Сов. 9). Вместе с тем, Бог учит: чтобы настоящему понять Священное писание, следует, читая его, ставить себя на место автора (Диал. 30). И, руководствуясь Божьими наставлениями, каждая душа, верующая в наивысшую ценность человека, должна осознавать себя вселенной.

Поскольку ощущения часто обманывают нас, некоторым может показаться смешной, а кого-то разгневать, возмутит искренняя уверенность каждого истинно верующего в том, что вселенная тождественна человеку. Однако душевность человека проявляется в способности владеть ощущениями, покорять их доброй воле разума, мыслить трезво независимо от чувств и направлять чувства в русло мудрых замыслов, благословенных в непосредственном общении каждого человека с Богом. Поэтому, если вы ошибочно привыкли считать вселенную чужой для себя, вспомните простое чувство любопытства из своего детства, интерес к миру, стремление расширить границы известного и доступного, словно все бытие является твоей собственностью. Так и есть! Силой воли возрождай в себе прекрасное чувство любви ко вселенной, и этим осуществишь божественный акт одушевления бытия, поймешь равнодушие вселенной (Гарм. 13) и осознаешь цельность бытия – священный союз человека со вселенной. Если же несовершенные чувства мешают признать всей душой, поверить в простую истину, изложенную двумя словами Божьими – «Я вселенная» – обратись к разуму и задумайся над происхождением самого слова «вселенная».

Одним словом человек способен назвать все, что только существует. Что общего между такими случайно взятыми предметами, как, например, звезда, дерево, мысль, яблочный цвет, будущее, гора, море, друзья? Общим является то, что все они – часть вселенной. Всю безграничность разнообразных предметов, осязаемых и вымышленных, одушевленных и неодушевленных (что не мешает нам при желании поэтически одушевлять их), а также все невиданное и немислимое, все бытие в его необозримой величине того, что есть, что было и что будет, всю вечную бесконечность бытия человек высказывает в одном слове: вселенная. Разве это не триумф человеческой веры в себя – одним словом «вселенная» объединить известное с неизвестным, свое с чужим, прошлое с будущим? И, наслаждаясь полнотой слова «вселенная», спроси у Бога: если я нарекаю бытие именем «Вселенная», если вселенная – мое бытие, правда ли, что истинным именем вселенной является «Я»? Бог подтвердит это в Священном писании, когда сказал человеку: «твое бытие принадлежит тебе» (Суд. 10). Пусть не мешает тебе общаться с Богом чувство недостижимости истины. Это уныние, неверие в себя, то есть, грех безверия (Симв. 26), от которого следует освободить свою совершенную душу. Нет в мире ничего высшего над человеком, ибо человек – это целый мир. И Бог – это человек: простой, по-своему понятный каждой душе, истинный образец человеческого самоусовершенствования.

ИДЕАЛИСТ

Религиозный бюллетень «Идеалист»
("Идеалист", "Idealist")

№ 3 (17)

15.02.2013 г.

Свидетельство о государственной регистрации
печатного средства массовой информации
КВ № 19005-7795Р, выдано Государственной
регистрационной службой Украины 05.06.2012г.

Цена 50 коп. Сайт: www.temple.org.ua

Подписной индекс 68183.

ISSN 2305-5510

Основатель, редактор, издатель:

Шеляженко Юрий Вадимович

ludstvo@gmail.com

Адрес редакции, издателя, типографии:

ул. Тверской тупик, д. 9, к. 82,

г. Киев, 01042.

Тел. (097) 317-93-26, факс (044) 529-04-35

Тираж 150 экз.

Программные цели (основные принципы):

Утверждение индивидуальности и гласности;
пропаганда идеологий креативного идеализма и
суверенитета личности; открытое выражение и
свободное распространение религиозных
убеждений верующими гражданами
вероисповедания (религии) Веры в Наивысшую
Ценность Человека; проповедь откровений;
реализация прав на свободу слова,
мировоззрения и вероисповедания, на
информацию; критика и преодоление
дискриминации по признаку массовости
(коллективности) и иных видов противоправной
дискриминации; защита и развитие свободной
души, прав, свобод, интересов человека и
гражданина, общественного блага, социальных
ценностей, истины, веры, добра, ответственности
перед Богом, народом, собственной совестью,
здорового смысла и верховенства права.

ISSN 2305-5510

01713 >

9 772305 551006

УКРАИНСКОЕ
ДУШЕВНОЕ
ОБЩЕСТВО

СОГЛАСОВАНИЕ ТРАДИЦИЙ

Религиозный
бюллетень
№ 3 (17)
15.02.2013

Достойно ли слепо следовать традиции, не понимая существа традиции? Может ли быть праведным искушение агрессивно воевать против нетрадиционного? Ошибаются считающие, будто одна традиция всегда противостоит другим. В действительности противостоят один другому безумные нарушители собственных традиций, прикрывающие свое безумие внешней формой традиции, тогда как сущность всех традиций поддается согласованию и располагает к общечеловеческому взаимопониманию.

Традиция – это верность себе, осмысленная история и перспектива своего бытия, основывающаяся на своем мировоззрении, жизненном опыте и самоусовершенствовании. Традиция одного человека – это его осознанная судьба, миссия и призвание, смысл жизни. Традиция нескольких людей – это договор присоединения, то есть добровольное согласие во взаимопонимании и сотрудничестве, подкрепленное общей памятью и общей волей, постоянно меняющееся по общему согласию в силу неминуемого течения времени, пополняющего хранилище памяти и обучающего лучше творить свое будущее, предусмотрительно планируя жизнь. Все традиции, личные и коллективные, характеризуются разумным замыслом о самоорганизации, который утверждается традицией и отрицает самотек, стихийность бытия.

Нельзя было бы назвать совершенной традицию, которая не охватывает весь мир в пространстве и времени своим видением и творческими планами, которая не отождествляет себя со вселенной. Также нельзя было бы назвать разумной традицию, которая не признает существования и самостоятельности иных традиций, отрицает ценность иных традиций. Истинные традиции – всеохватывающие: они признают, что истина одна и мир принадлежит им, а разнообразие мира трактуют как подтверждение своей традиции.

Мудрость традиции состоит в том, чтобы принять вселенную такой, как она есть, не отказываясь от верности себе; в случае несоответствия вселенной традиции усовершенствовать вселенную, начиная с себя; приспособлять вселенную к традиции и традицию ко вселенной; считать свои мысли и действия, направленные на усовершенствование вселенной, неотъемлемой частью целостного бытия вселенной.

Справедливо отметим, что каждая традиция содержит в себе «дух отрицания» – идею несовершенства всего нетрадиционного. Но «дух отрицания» сам по себе

противоречил бы традиции как пониманию целостности вселенной, если бы противопоставлял традиционное нетрадиционному. Отрицание вторично по отношению к сущности традиции как верности себе и видению целостности вселенной; ведь отрицание – это простейший способ утверждения. Если что-то мешает нам быть верными себе, мы отрицаем это и остаемся верными себе. Однако опыт каждой традиции подсказывает, что причиной нашей непоследовательности часто является лень, безумный догматизм, отсутствие искренней веры в традицию и стремления развивать ее, познавая нетрадиционное и используя его полезные качества; ведь постоянное встраивание нетрадиционного в мироздание своей традиции является неперенным путем развития каждой традиции, а развитие традиции останавливается только лишь тогда, когда традиция умирает. Следовательно, чтобы оставаться верными традиции, мы обречены отрицать свою собственную непоследовательность, осуждать и высмеивать свой же догматизм. Иными словами, «дух отрицания» действительно отвечает традиции лишь в том случае, когда, отрицая нетрадиционное, отрицает также и традиционное и этим помогает сохранить последовательность и животворность традиции. Также, следуя самому «духу отрицания», подвергнем отрицанию и традиционное название этого феномена: это скорее не «дух отрицания», а благородное сомнение свободной души во всем внутреннем и внешнем, что угнетает ее и связывает ее по собственной воле либо вопреки ей. Благородное сомнение характерно для всех истинных традиций. Так же, как следование традиции всегда признается добродетелью, истинная традиция также признает добродетелью спокойное и самоироническое сомнение в своей верности традиции, заставляющее задуматься над направлениями последующего роста и в конечном счете усиливающее и укрепляющее нашу верность традиции.

В традиции индивидуального самоусовершенствования человека проявлением благородного сомнения является скромность, стремление к простоте, несогласие с самой идеей человеческого неравенства, возвышенности мыслителей и низости простонародья, глубокая уверенность в том, что каждый человек может и хочет развиваться, что способность мыслить присуща всем людям, что истинные знания являются общедоступными. Скромность ведет нас к акту доброй воли – взаимопониманию и сочувствию людей. Не скромностью, а самообманом являются унижительные фантазии про «сверхчеловеческое», «наиндивидуальное», основанные на попустительстве умственной лени и инстинктивному стадному желанию тела «быть частью большего», слепо покоряться внешним раздражителям. Фанатики «сверхчеловеческого», убеждая нас в том, что человек не владеет собой и отдан на милость непостижимых стихий, этим отрицают ценность всех традиций, поскольку бесчестят каждую традицию, приравнивая ее к слепой и безумной стихии. Чтобы замаскировать свое бесчестие, самые мудрые из них выдумывают «сверхчеловеческую личность» и этим одушевляют вселенной становятся на путь духовного роста, ведущий к выходу из пропасти безумия и созданию для себя истинной традиции – веры в себя, верности себе, владения собой. И этот рост также начинается с благородного сомнения. Ведь, следуя традиции благородного сомнения, мы должны спросить себя, может ли быть воистину «сверхчеловеческой» личность, лишенная элементарной добродетели скромности и способная считать себя «сверхчеловеческой личностью» рядом с человеческими личностями? Отсутствие добродетели скромности обязательно унизила бы такую «сверхчеловеческую» личность в сравнении с мудрыми, скромными людьми.

В государственнической традиции проявлением

благородного сомнения является признание естественных прав человека, в частности, права на протест и, как его крайнее проявление, права на восстание нестерпимо угнетенных; отрицание тоталитаризма как несовершенной государственности. Честное государство отрицает свою способность купить человеческую свободу за хлеб и зрелища. Следуя мудрой традиции истинной государственности, честное государство признает, что оно не может удовлетворить все потребности людей, поэтому люди должны создавать свое счастье самостоятельно; миссия государства – создать всем одинаковые возможности для самообразования, проявления собственной инициативы, обеспечения себе занятости и выживания, поддерживать базовый уровень безопасности и институциональности общественной среды, решительно пресекать любые рецидивы превращения людей в животных и подмены общественного соглашения животным стадным инстинктом.

В научной традиции проявлением благородного сомнения является фальсифицируемость, проверка методической возможности опровергнуть на практике любое научное знание. Например, утверждение «все люди грешны» не может быть научным, поскольку никакое наблюдение не может опровергнуть это утверждение – у каждого исследователя или группы исследователей свои представления о грехе и все при желании находят большие и малые грехи в любом человеке, если хотят их найти и не останавливаются перед выявлением собственных грехов, грехов любимых, друзей, лидеров. Напротив, утверждение «не все люди самоубийцы» может быть опровергнуто наблюдениями, если изучение причин всех поядра человеческих смертей, как правило, будет показывать, что умершие люди самостоятельно укоротили себе жизнь насилием над собой. В то же время для научного доказательства этого утверждения достаточно подтвердить, что хотя бы один человек умер против своей воли, по естественным причинам или вследствие убийства, и поскольку такие примеры общеизвестны, это утверждение можно смело относить к сокровищнице научного знания.

В философской традиции проявлением благородного сомнения является стремление к объективности и недоверие к субъективному. Абстрактные, умозрительные философские истины, фундаментом которых является реальность субъективных идей, благородное сомнение заставляет проверять соотношением с объективной реальностью – искренним чувством веры, приемлемостью субъективных идей в качестве предмета осуществления, реализации в практической деятельности, а также как предмета диалога, соглашения и взаимопонимания с единомышленниками и инакомыслящими.

И, конечно, в религиозной традиции всегда есть место проявлениям благородного сомнения. Верующие люди, принимая и осозная священное откровение единой истины во всех ее формах, решительно отрицают будничные страсти злокозненных небылиц; ценя мудрость пророков, которые учат людей владеть собой, мы пренебрегаем хитростями мошенников, которые вызывают доверие к себе, чтобы обмануть себя и других в поиске быстротечных наслаждений.

В Библии, в книге Бытие христианам дарован прекрасный пример благородного сомнения. Авраам видел волю Божью в том, чтобы принести в жертву родного сына. Он связал парня и даже взял нож, но благородное сомнение явилось ему в форме Божьего ангела, который потребовал не поднимать руку на отрока. Это укрепило веру Авраама, его верность мудрости Божьей, и открыло этому человеку среди немилосердия и жестокости тогдашних обычаев высокую истину милосердия Божьего, достойную последовательного осуществления в мыслях и действиях.

Внимательные читатели Корана найдут многочисленные проявления благородного сомнения в исламе. Мудрая покорность воле Аллаха у мусульман неразрывно связана со страхом неправильно понять и так нарушить его волю, отрицанием стихийной обусловленности, избеганием одержимости джиннами невоздержанных чувств. Пророк Мухаммед неоднократно подчеркивал в своих поэтических проповедях, что по милости Господа он не прорицатель и не одержимый, и в этом есть высокий смысл самосохранения мудрого разума и обучения единоверцев преодолению инстинктивной, безбожной агрессии, присущей несовершенной психике. Именно благородное сомнение побуждает мусульман отличать разумный замысел Аллаха, осуществляемый их верностью и послушанием, от безумных раздражителей одержимости.

В буддизме благородное сомнение проявляется в применении понятий шуньяты (неисчерпаемости) и анатмана (несамостоятельности) ко всем дхармам (феноменам, формам, проявлениям состояния действительности). Единство причин и последствий, неотделимость состояния бытия от состояния небытия в истинно целостном состоянии совершенной, свободной от страданий действительности, которое называется нирваной, буддийская традиция развивает путем отрицания какой бы то ни было отдельности дхарм, отказа от ошибочных представлений про первичность дхарм по отношению к нирване, поскольку полнота нирваны в одинаковой мере освобождает от диктата всех дхарм. Состояние духовного усовершенствования в буддизме достигается на восьмеричном пути, одинаково требующем от верующих преодоления страдания от излишка невоздержанных потребностей и преодоления страдания от неудовлетворения разумных потребностей; иными словами, восьмеричный путь отрицает и потребительство, и аскетизм, будучи «золотой серединой» праведности, которая объединяет достоинства и избегает недостатков этих крайних состояний и таким образом ведет к полноте нирваны, просветленного состояния мудрой человечности, образцом которого является состояние будды.

Есть еще одна традиция, более древняя, чем мировые религии – это традиция человеческого языка. В самом языке заложены как целостность бытия, так и благородное сомнение в совершенстве человеческой самоидентификации. То, что на каждом человеческом языке можно назвать все бытие в целом одним словом – лучшая демонстрация всеохватности языковой традиции. Но и соотношение единицы с множеством в мировых языках достойно особого внимания. С одной стороны, «я» и «мы» – разные слова и разные понятия. С другой стороны, понятие «мы» во всех языках мира применяется для обозначения неразрывного единства «я» с «не-я, подобным мне» (не даром человеку, верному традиции, традиция позволяет выступать от имени множества: руководитель организации говорит «мы решили», исследователь пишет «мы установили» и так далее). Воистину, нет в мире такого традиционного языка, на котором можно было бы всерьез и искренне высказать приблизительно такую исповедь-нарекание фантастического «социального существа» про элементарный случай, который часто случается в жизни: «Мы и я иногда не понимаем друг друга, и тогда мы сердимся на меня, а я терпеливо стараюсь понять, почему мы такие сердитые». Смешно даже подумать, что такое утверждение соответствует языковой традиции. Итак, противоречие между «я» и «мы» невозможно, оно разрушает сущность традиционного понимания этих двух понятий. Можно сказать, что противопоставление этих понятий закономерно не соответствует глубинному смыслу каждой традиции как целостного, всеохватывающего мировоззрения; а несоответствие традиции в нашей

языковой традиции называется грехом. Поэтому противопоставление своего чужому всегда является грехом гордыни. Даже если это коллективный грех. И даже если свое парадоксально объявляется превыше себя, то есть, когда человек переносит свою гордыню на нечто, будто бы, большее, чем он, унижаясь и подчеркивая собственную незначительность в сравнении с отчужденным от себя величием.

Подытоживая наши размышления о согласовании традиций, следует выделить три характерных признака каждой традиции, указывающих на ее соответствие вечной общечеловеческой традиции осознания разумного единства истины и таким образом проявляющих истинность традиции, ее верность единой истине: это, во-первых, традиционная верность себе; во-вторых, традиционная всеохватность, целостность творческого мировоззрения; и, в-третьих, традиционное сомнение в своем мировоззрении, включая все представления о традиционном и нетрадиционном, побуждающее постоянно развивать свою традицию, дополняя ее удачными находками и очищая от ненужных пережитков. И вновь, чтобы предостеречь себя и других от гордыни, мы должны напомнить, что единая истина не отрицает никакую из существующих мудрых традиций, поскольку она есть общий исток всех традиций и фундаментальная сущность каждой традиции; поэтому правильно считать, что наша традиция является единой истиной, но неправильно на таком основании противопоставлять нашу традицию чужим традициям, наоборот, следует согласовывать свою традицию с иными традициями и таким образом помогать себе и другим быть последовательно верными своей традиции в соответствии с ее всеохватывающим содержанием – единством истины, совершенной целостностью бытия.

1025-летие изнасилования Киева

*Берегитесь лжепророков, которые приходят к вам в овечьей одежде, а внутри суть волки хищные. (Матф. 7:15)
Да будет известно тебе, царь, что мы богам твоим служить не будем и золотому истукану, которого ты поставил, не поклонимся! (Дан. 3:18)*

Во времена бурного президентства Виктора Януковича ежегодно отмечаем новые праздники. В 2010

году справляли 60-летний юбилей главы государства, в 2011 году поднимали красные флаги с серпом и молотом и прощались с днем свободы, в 2012 году похоронили миллиарды на футбольном поле Евро-2012 и сейчас, в 2013 году, стоим на коленях в ожидании 1025-летия крещения Киевской Руси.

Празднование этой годовщины всегда было мероприятием государственным, лишь по форме религиозным. Впервые подобное действие было устроено в 1888 году по приказу обер-прокурора священного синода Победоносцева, которого назначил руководить русской православной церковью император Александр III (помните его девиз – "Россия для русских"?). В 1885 году самодержец посетил Киево-Печерскую Лавру и очень забеспокоился, услышав, что некоторые иноки общаются на "малорусском наречии". Три года спустя под шумок 900-летия крещения Руси в Киеве соорудили и освятили памятник Богдану Хмельницкому...

Сращивание власти с церковью – старинный грех православия. В течение двух тысяч лет после описанных в Евангелии событий христианство (не как религию, а как пиар-технология) взяла на вооружение римские императоры и превратили в политическую доктрину правители Византии. Тираны-"богоносцы" ценили пьянящую лесть литургии, где под ангельские пения тяжесть совести спадает с сердца, а кровь в жилах будто бы кипит от духа святого. Щедро осыпанная золотом и почестями, официальная государственная церковь в Цареграде утратила наименьшее сходство с дружеским кружком странствующего проповедника и братьев-рыбаков, которые стремились накормить весь мир пятью ячменными хлебами и двумя рыбинами во славу Божью, чтобы произошло чудо и каждый полюбил ближнего своего, как самого себя.

Взгляды на любовь крестителя Руси Владимира Святославовича сильно отличались от Иисусовых. Например, завоевывая Полоцкое княжество, он изнасиловал дочку варяжского правителя Рогнеду и принудительно взял в жены, чтобы унаследовать престол, а ее отца и двух братьев убил. Потом он с варяжским войском взял в осаду Киев, выманил своего старшего брата Ярополка будто бы на переговоры и коварно убил, а его беременную жену взял в наложницы. Повесть временных лет живописует ненасытный блуд князя Владимира, который приводил к себе замужних женщин, портил девиц и имел около тысячи наложниц в Вышгороде, Белгороде и Берестове.

"Крещение" Киева было похоже скорее на изнасилование.

Чтобы породниться с византийским императором, который не хотел выдавать дочку замуж за князя язычников, Владимир приказал своим войскам глумиться над идолами старых богов разных племен, уничтожил священное капище и под страхом смерти загнал киевлян креститься в Днепр.

Только безнадежные циники – например, те, которые "выигрывают" выборы за счет подкупа избирателей, админресурса, откровенных фальсификаций и сажают за решетку политических оппонентов – могут воспринимать как «праздничный день» годовщину этого апофеоза произвола средневекового тирана, ошалевшего от похоти и политических амбиций.

Не потому ли, что нас приучили прощать такие вопиющие грехи своим безумным властителям и одновременно не прощать себе и капли сочувствия к их жертвам, "врагам народа", украинские мужчины могут годами впустую мечтать о революции, а украинские женщины терпят таких мужчин и к тому же увлеченно потребляют у экранов телевизоров многочасовую тошнотворную жвачку турецкого телесериала про Хюррем-Роксолану, любимую рабыню чужеземного султана?!